

Utbildningsinspektion i Ryrsjöns Montessoriskola, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Ryrsjöns Montessoriskola och besökt skolan den 5 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Ryrsjöns Montessoriskola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Ryrsjöns Montessoriskola intervjuades elever, personal och rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 1–5. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Ryrsjöns Montessoriskola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	45
Förskoleklass	12
Grundskola	77

Ryrsjöns Montessoriskola ligger i Göta, några kilometer söder om centralorten Lilla Edet. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. I anslutning till skolan finns ett fritidshem med 45 inskrivna barn. I rektors ansvarsområde ingår även fyra förskolor. En av dessa har Skolverket besökt i samband med inspektionen av kommunens förskoleverksamhet.

Verksamheten är organiserad i tre arbetsenheter, F, 1–3 och 4–6, som undervisas av arbetslag bestående av förskollärare, montessorilärare och grundskollärare.

Ryrsjöns Montessoriskola har ingen elev med annat modersmål än svenska.

Verksamheten är inrymd i en före detta förskolelokal, vilket bl.a. innebär att lokaler för idrotts- och slöjdundervisning saknas. Undervisningen i dessa ämnen och i språkvalet är förlagd till Fuxernaskolan i Lilla Edet dit eleverna skjutsas ett par dagar i veckan.

Det finns gott om exempel på elevarbeten på väggar och skärmar och skolan är fri från klotter vilket tyder på att alla som vistas i skolan tar väl hand om den

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Ryrsjöns Montessoriskola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolan en utbildning av god kvalitet. Eleverna utvecklas och når i stort kunskaper i grundskolans ämnen enligt de nationella målen. Med undantag av resultaten i ämnet engelska nådde eleverna goda resultat i de nationella ämnesproven för årskurs 5 läsåret 2004/05. Undervisningen är allsidig och varierad och rymmer stimulans och utmaningar. Lärarna har i allmänhet en god förmåga att följa upp elevernas lärande och att ge stöd när det behövs. Lärarna har goda kunskaper om det pedagogiska arbetet och lärandet och en god medvetenhet om de nationella målen. Ledningsorganisationen, med både övergripande och decentraliserat ansvar, utgår från en områdesorganisation där Ryrsjöns Montessoriskola tillhör område Söder trots att eleverna skall fortsätta sin skolgång i Fuxernaskolan inom område Centrum. Vid personal- och föräldrainterjuerna framkommer viss skepsis till denna organisation, då man menar att organiserandet inte primärt syftar till att gagna den pedagogiska kontinuiteten.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör följa upp kunskapsutvecklingen även i andra ämnen än de där det finns nationella ämnesprov och utveckla kvalitetssäkringssystem som inte ensidigt fokuserar på ämnena svenska, engelska och matematik.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skolan avsätter inte tid för och erbjuder inte ett allsidigt urval av ämnen som elevens val (2 kap. 20 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2

Såvitt inspektörerna kunnat bedöma får eleverna i förskoleklassen förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Detta gäller även årskurserna 1–6.

Elever som inspektörerna talat med känner till målen för undervisningen. Inspektörernas bedömning är att de även har en uppfattning om sin förmåga att lära sig olika saker. Montessoripedagogiken innehåller en strukturerad arbetsgång med ett anpassat undervisningsmaterial. Inspektörerna kan ändå se att det i den noga planerade strukturen finns ett utrymme för eleverna att göra olika val i sitt skolarbete.

Dock visar resultaten på de nationella proven för årskurs 5 läsåret 2004/05 relativt låg måluppfyllelse i ämnet engelska. Enligt rektorn kan eventuellt resultatet förklaras med att endast en av lärarna vid skolan har utbildning för att undervisa i engelska. Eleverna når goda resultat i ämnena matematik och svenska enligt resultatredovisningen, medan skolans dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen inte presenterats för inspektörerna på ett sådant sätt att denna går att bedöma.

Sedan något år tillbaka pågår ett arbete inom skolan med att utveckla individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. I samband med utvecklingssamtalen dokumenterar elever och lärare elevernas kunskapsutveckling och sätter upp nya mål för lärandet. De individuella utvecklingsplaner som presenteras för inspektörerna behandlar i huvudsak utvecklingen inom ämnena matematik, svenska och engelska och vid intervjuerna framkommer att skolan uppfattat att barn- och utbildningsnämnden prioriterar dessa ämnen i utbildningsförvaltningens gemensamma mål.

Stämningen i Ryrsjöns Montessoriskola beskrivs genomgående som god och inspektionen visar att de allra flesta uppfattar att skolan är trygg. Av skolans kvalitetsredovisning går att utläsa att de absolut flesta eleverna trivs och känner sig trygga i skolan och att det har skett en förbättring det senaste året. Det positiva resultatet beror, enligt personalens analys, på en ökad medvetenhet om att alla måste ta ansvar för den psykosociala miljön.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Ryrsjöns Montessoriskola når resultat över riksgenomsnittet då det gäller elevernas kunskapsutveckling i ämnena matematik och svenska. Skolan bör följa upp kunskapsutvecklingen även i andra ämnen än de där det finns nationella ämnesprov.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen, Lpo 94, och i andra författningar för respektive skolform.

I Ryrsjöns Montessoriskola sker arbetet med normer och värden vanligen inom ramen för de olika ämnena. Dessutom får alla elever en fördjupad undervisning i värdegrundsfrågorna under något man kallar "Charlietiden"; särskilt avsatt undervisningstid för värdegrundsdiskussioner. I skolan finns också så kallade "friends", det vill säga elever som valts ut för att hjälpa och stötta sina kamrater. Dessa elever har också givits särskild utbildning för att kunna fungera som så kallade kamratstödjare. För område Söder finns en gemensam handlingsplan mot kränkande särbehandling och mobbning. Av planen framgår tydligt vilka rutiner som tillämpas när någon utsätts för kränkningar och vem som har ansvaret för insatser som skall vidtas.

Hela skolan arbetar med s.k. läsutvecklingsscheman (LUS), vilket innebär att läsutvecklingen regelbundet kontrolleras med hjälp av ett särskilt standardiserat schema. Åtgärdsprogram upprättas för de elever som riskerar att inte nå målen i ämnena svenska, engelska och matematik och systematiska diagnoser i svenska och matematik genomförs i årskurs 2. Visuella målformuleringar i form av "bal-longer" och "trädgrenar" används som beskrivningar av elevernas individuella kunskapsutveckling i svenska och matematik i de lägre årskurserna.

Alla elever har en individuell utvecklingsplan som följs upp i de utvecklingssamtal som hålls minst en gång per termin. Ett av målen i läroplanen är att eleverna skall ges möjlighet att ta ansvar för sina studier. Inspektörerna finner att eleverna i Ryrsjöns Montessoriskola har möjligheter till detta genom att lärarna informerar dem om målen i de olika ämnena.

Skolan ger på olika sätt stöd då elever bedöms ha behov av det. Stödet är enligt vad som framkommer vid intervjuerna underbyggt och avpassat efter vilka och hur stora behoven är. Skolan har tillgång till specialiserad hjälp och handledning från kommunens centrala resursteam och områdets elevhälsoteam.

Ryrsjöns Montessoriskolas kvalitetsredovisning innehåller förvaltningens övergripande mål och skolans egna mål för verksamheten grupperade under rubrikerna *Normer och värden*, *Elevers inflytande och ansvar* samt *Elevers kunskaper och lärande*. Skolans arbetsplan utgörs av en pärm där måldokument och handlingsplaner sorterats in under ett antal rubriker kopplade till verksamhetsplanering-

en. I arbetsplanen finns dokument som beskriver hur skolan arbetar med sex- och samlevnadsundervisning, trafikundervisning m.m.

Inspektörerna anser att skolan i stort sett har ett fungerande system för kvalitetssäkring men vill framhålla att redovisningen ger en begränsad bild av hur väl skolan lyckas inom området kunskaper, eftersom bilden uteslutande fokuserar på måloppfyllelsen i ämnena svenska, engelska och matematik.

Skolledning och intern kommunikation

Rektor, som är erfaren lågstadielärare och som relativt nyligen avslutat den statliga rektorsutbildningen, tillträdde tjänsten som rektor för Ryrsjöns Montessoriskola i samband med läsårstarten innevarande läsår. Han och hans rektorskollegor inom område Söder är centralt placerade vid Tingbergsskolan i Lödöse. Detta innebär att Ryrsjöns Montessoriskolas rektor har sin expedition på en annan skola än den han är pedagogiskt ansvarig för. Förvaltningsledningen påpekar att rektorernas centrala placering är ett resultat av en medveten strategi, som innebär att man samlat områdets ledningsgrupp på ett och samma ställe för att rektorerna skall kunna stötta varandra i arbetet med skolutveckling. Personalen önskar visserligen att rektorn är mera ute i verksamheten, men de menar samtidigt ”att han bör ges tid att installera sig i sitt nya område”. Som helhet bedömer inspektörerna att ledningen för skolan fungerar tillfredsställande, både det övergripande och det decentraliserade ansvaret.

Vid intervjuer med personal och föräldrar framkommer att de är kritiska till att skolan organisatoriskt förts över till område Söder, trots att eleverna skall fortsätta sin skolgång i årskurs 7 i område Centrum. Vidare hävdar man att skolan redan nu har ett organisatoriskt samarbete med lärare på Fuxernaskolan, eftersom undervisningen i slöjd, idrott och hälsa samt språk är förlagd dit. Inspektörerna konstaterar efter samtal med den politiska ledningen, att förvaltningen prioriterar en organisation som bidrar till en rimlig arbetsmiljö för rektor före en organisering av verksamheten som utgår från elevernas planerade skolgång.

Sammanfattning

Skolan har en fungerande ledning och organisation för att genomföra, utveckla och administrera skolarbetet. Det finns en viss systematik i arbetet med att säkra kvaliteten i insatserna och resultaten och med att förbättra dessa, men skolan bör utveckla kvalitetssäkringssystem som inte ensidigt fokuserar på ämnena svenska, engelska och matematik.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val och undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Elever och personal vid Ryrsjöns Montessoriskola uppfattar att Montessoripedagogiken i sig ger möj-

ligheter för eleven att fördjupa sig och bredda sina kunskaper i ämnena. Inspektörerna konstaterar dock att skolan inte avsatt särskild tid i skolans timplan för elevens val, vilket gör att den enskilde eleven inte kan identifiera vad som utgör elevens val till skillnad från övrig undervisning. Eleverna saknar enligt inspektörernas bedömning de reella möjligheterna att välja mellan olika alternativa ämnen eftersom tiden för elevens val inte är identifierad.

Skolans fritidshemsavdelning är öppen mellan klockan 06.00 och klockan 18.00 och är tillgänglig för alla barn och elever som har rätt till fritidshemsplats enligt skollagen.

Personalresurserna

Ryrsjöns Montessoriskola har genomgående små barn- och elevgrupper med hög personaltäthet i förskoleklassen, skolan och i skolbarnsomsorgen. Innevarande läsår har skolan 6,5 lärartjänster fördelade på 8 personer. Av dessa har hälften adekvat utbildning, dvs. lärarutbildning med ämnesfördjupning i de ämnen de undervisar. Merparten av den pedagogiska personalen har förvärvat montessorilärarkompetens men endast en av lärarna har utbildning för att undervisa i engelska. Inspektörerna bedömer att lärarnas formella kompetens är godtagbar men skolan bör sträva efter att höja lärarkompetensen vad gäller undervisningen i engelska. Skolans fritidshemsavdelning har 3,45 tjänster fördelade på 4 personer. Denna personal deltar även i förskoleklassens och skolans verksamhet.

Eleverna har tillgång till skolsköterska en och en halv timma per vecka och skolläkare vid behov.

All personal som anställdts efter den 1 januari 2001 har enligt rektorn uppvisat föreskrivna registerutdrag ur belastningsregistret.

Huvudmannen avsätter cirka 2 000 kronor per anställd och år för personalens kompetensutveckling. Skolledningen disponerar tiden vid studiedagarna för gemensamma insatser och bekostar viss individuell kompetensutveckling. Det senaste året har arbetslagsutveckling och värdegrundsfrågor prioriterats i den gemensamma fortbildningsinsatsen. Vid intervjuerna framkommer att personalen i stort är nöjd med den kompetensutveckling som erbjuds.

Verksamheten bedrivs i trånga men ändamålsenligt utrustade lokaler. Vid intervjun med personalen framkommer att man anser sig vara trångbodd, men att detta är ett övergående problem eftersom antalet elever minskar framöver. Utemiljön är av mycket god kvalitet och inbjuder till allehanda aktiviteter, men enligt de pedagogiska intentionerna har inte eleverna tillgång till några utelekredskap under förmiddagarna eftersom denna tid anses vara arbetstid.

Eleverna har tillgång till läromedel av god eller mycket god kvalitet, enligt inspektörernas iakttagelser vid lektionsbesök och enligt intervjuade lärare och elever.

Sammanfattning

Verksamheten vid Ryrsjöns Montessoriskola har förutsättningar i fråga om tillgång till personal, lokaler, läromedel och utemiljö att nå de nationella målen. De materiella förutsättningarna är i allmänhet mycket goda även om det till och

från under en övergångsperiod uppstår trängsel i lokalerna. Inspektörerna bedömer att skolan i stort sett tillgodoser elevernas rätt till undervisning men att det finns otydligheter vad gäller erbjudandet av elevens val.

Datum	Ort
2006-04-28	Göteborg

Gerhard Eriksson
Marita Schiller Helander